

**UCHWAŁA NR LXII/1306/23
RADY MIASTA KATOWICE**

z dnia 27 kwietnia 2023 r.

w sprawie przyjęcia oceny zasobów pomocy społecznej za 2022 rok

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40) w związku z art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

**Rada Miasta Katowice
uchwała:**

§ 1. Przyjąć ocenę zasobów pomocy społecznej za 2022 rok w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Prezydentowi Miasta Katowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Miasta
Katowice

Maciej Biskupski

Załącznik do uchwały Nr LXII/1306/23
Rady Miasta Katowice
z dnia 27 kwietnia 2023 r.

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ ZA 2022 ROK

Spis treści

1. Wprowadzenie.
2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.
3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.
 - 3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA – ZADANIA MOPS.
 - 3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT – ZADANIA MOPS.
4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.
5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.
6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
 - 6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.
 - 6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej.
7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.
8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.
9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarach pomocy i wsparcia.
10. Wnioski końcowe.

1. Wprowadzenie.

Zgodnie z art. 16a ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej gmina i powiat oraz samorząd województwa zobowiązani są do sporządzenia corocznie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społeczno-demograficznej, która w szczególności winna obejmować: infrastrukturę, kadre, organizacje pozarządowe, nakłady finansowe ponoszone na zadania pomocy społecznej oraz informacje o osobach i rodzinach korzystających z pomocy społecznej. Niniejsza analiza opisuje ww. sytuację w gminie Katowice. Jest to gmina miejska, leżąca w powiecie Katowice. Gmina Katowice graniczy z gminami: Sosnowiec, Mysłowice, Chorzów, Mikołów, Tychy, Ruda Śląska, Łędziny, Siemianowice Śląskie. Siedzibą gminy jest miasto Katowice. Powierzchnia gminy Katowice wynosi 165 km², co stanowi 100% powierzchni powiatu, 1,3% powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia w gminie wynosi 1 717 osób, w województwie 355 osób (dane GUS za 2021 rok ponieważ dane za 2022 rok będą dostępne w czerwcu 2023).

Poniżej prezentujemy szczegółowe dane o: sytuacji demograficznej, rynku pracy, infrastrukturze społecznej, korzystających z pomocy i wsparcia, świadczeniach pomocy społecznej, zasobach instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego, aktywności projektowo-konkursowej jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, współpracy z organizacjami pozarządowymi w obszarze pomocy i wsparcia gminy Katowice.

2. Dane o sytuacji demograficznej i społecznej.

Według stanu na 30 czerwca 2022, liczba ludności gminy Katowice wyniosła 266 948 osób, z czego 53% stanowiły kobiety, a 47% mężczyźni. Liczba ludności gminy stanowi 100% ludności powiatu, 6,12% ludności województwa. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 15,65%, osoby w wieku produkcyjnym 56,37%, a w wieku poprodukcyjnym 27,97%. W latach 2021-2022 liczba ludności spadła o 1,47%. Według stanu na 31 grudnia 2022 stopa bezrobocia w gminie wyniosła 1,4%. Stopa bezrobocia dla województwa wyniosła 3,7%. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Katowice wynosiła 3 071, w tym 51,2% stanowiły kobiety, 48,8% mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 0,57%. W zasobach infrastruktury społecznej gminy znajdują się: 42 żłobki dysponujące 2 751 miejscami, 86 przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach, dysponujących 8 002 miejscami, 82 świetlice i kluby dla dzieci i młodzieży w tym: 54 przyszkolne i 28 pozaszkolnych. Na terenie gminy funkcjonuje 1 opiekun dzienny.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące infrastruktury społecznej zawierające dane własne jednostki dotyczące: liczby mieszkań komunalnych, liczby osób oczekujących na mieszkania komunalne, liczby wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, liczby klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów oraz liczby hospicjów na terenie gminy Katowice.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023	
0	1	2	3	
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA				
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy	1	15 358	15 021	14 754

Liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne z zasobów gminy	2	1 586	592	1 000
w tym z wiersza 1: Liczba mieszkań socjalnych (lokali)	3	x	1 519	1 429
Liczba oczekujących na mieszkanie socjalne	4	2 428	2 435	2 515
Liczba wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego	5	111	58	x
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	6	71	69	68
Liczba hospicjów	7	4	4	4
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	8	0	1	1

Objaśnienie dotyczące wiersza nr 3 Liczba mieszkań socjalnych:

Nowelizacja ustawy z dnia 21.06.2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r, poz.611) od dnia 21.04.2019 zniósła obowiązek wydzielania z mieszkaniowego zasobu gminy lokali socjalnych. Jednocześnie wprowadziła zmiany polegające na rezygnacji ze stosowania w przepisach na rzecz określenia „lokal socjalny” nowej kategorii „najem lokalu socjalnego”. Podane dane określają liczbę lokali mieszkalnych oddanych w najem socjalny.

3. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia.

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Katowice, w 2022 roku uzyskało 9 017 osób, co stanowiło 3,39% wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2021 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 248 osób. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 277 osób. W przypadku długotrwale korzystających z pomocy społecznej ich liczba osiągnęła poziom 4 391 osób, co oznaczało spadek w stosunku do roku 2021 o 556 osób. W gminie Katowice najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2022 roku było kolejno: długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, ubóstwo, bezrobocie.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć, liczby długotrwale korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć i grupy wiekowe.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0	1	2	3
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA			
Liczba osób	1	9 265	9 017
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE			

Liczba osób	2	7 532	6 872	6 872
W tym: osoby długotrwale korzystające	3	4 947	4 391	4 391
Wiek 0-17	4	2 507	2 305	2 305
Wiek produkcyjny *	5	2 771	2 275	2 275
Wiek poprodukcyjny **	6	2 281	2 292	2 292
Liczba rodzin	7	5 381	5 104	5 104
Liczba osób w rodzinach	8	10 364	9 555	9 555
w tym: KOBIECY (z wierszy 2-6)				
Ogółem	9	4 745	3815	3815
W tym: osoby długotrwale korzystające	10	3 224	2433	2433
Wiek 0-17	11	1 204	1120	1120
Wiek 18-59	12	1 600	1056	1056
Wiek 60 lat i więcej	13	1 940	1639	1639
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba osób ogółem	14	6 851	6 671	6 671
Liczba rodzin	15	6 801	6 637	6 637
Liczba osób w rodzinach	16	12 814	12 210	12 210
KONTRAKT SOCJALNY				
Liczba zawartych kontraktów socjalnych - ogółem	17	298	258	258
Liczba osób objętych kontraktem socjalnym - ogółem	18	319	261	261

* wiek produkcyjny: kobiety w wieku 18-59 lat, mężczyźni 18-64 lat

** wiek poprodukcyjny: kobiety w wieku 60 i więcej, mężczyźni 65 i więcej

3.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia GMINA – ZADANIA MOPS.

Pomoc i wsparcie z pomocy społecznej w gminie Katowice w 2022 roku w postaci świadczeń pieniężnych uzyskało 6 872 osoby, zaś w postaci świadczeń niepieniężnych 2 145 osób. Odpłatność gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej dotyczyła 590 osób. W gminie funkcjonowało 19 asystentów rodziny, którzy objęli wsparciem 277 rodzin.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w podziale na zasiłki stałe, okresowe oraz celowe, świadczeń niepieniężnych, liczby asystentów rodziny, liczby rodzin wspieranych i liczby osób objętych pracą asystenta rodziny.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0		1	2	3
ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				
ZASIŁEK STAŁY				
Liczba osób	1	1 059	1 016	1 016
Kwota świadczeń w złotych	2	5 014 383	5 211 296	5 211 296
W tym: (wiersze 3 - 6)				
Zasilek stały dla osób samotnie gospodarujących				
Liczba osób	3	943	911	911
Kwota świadczeń w złotych	4	4 701 227	4 900 020	4 900 020
Zasilek stały dla osoby w rodzinie				
Liczba osób	5	141	122	122
Kwota świadczeń w złotych	6	313 156	311 276	311 276
ZASIŁEK OKRESOWY				
Liczba osób	7	1 427	1 294	1 294
Kwota świadczeń w złotych	8	2 880 432	2 950 762	2 950 762
W tym: (wiersze 9 - 16)				
Zasilek okresowy z tytułu bezrobocia				
Liczba osób	9	705	616	616
Kwota świadczeń w złotych	10	1 661 455	1 746 107	1 746 107
Zasilek okresowy z tytułu długotrwałej choroby				

Liczba osób	11	139	130	130
Kwota świadczeń w złotych	12	241 202	262 279	262 279
Zasilek okresowy z tytułu niepełnosprawności				
Liczba osób	13	341	324	324
Kwota świadczeń w złotych	14	283 919	319 994	319 994
Zasilek okresowy z tytułu możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego				
Liczba osób	15	12	13	13
Kwota świadczeń w złotych	16	8 532	7 153	7 153
Zasilek okresowy kontynuowany niezależnie od dochodu na podstawie art. 38 ust. 4a i 4b				
Liczba osób	17	12	18	18
Kwota świadczeń w złotych	18	7 684	11 918	11 918
ZASIŁEK CELOWY OGÓLEM				
Liczba osób	19	2 682	1940	1940
Kwota świadczeń w złotych	20	2 270 572	1 578 175	1 578 175
W tym: (wiersze 21 - 22)				
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY W RAMACH PROGRAMU WIELOLETNIEGO „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”				
Liczba osób	21	328	0	0
Kwota świadczeń w złotych	22	36 564	0	0
ZASIŁEK CELOWY PRYZNANY NIEZALEŻNIE OD DOCHODU na podstawie art. 39a ust. 1 i 2				
Liczba osób	23	0	3	3
Kwota świadczeń w złotych	24	0	390	390
ŚWIADCZENIA NIEPIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ				

POSILEK OGÓLEM				
Liczba osób	25	2 990	3 346	3 293
Kwota świadczeń w złotych	26	3 943 587,05	5 340 613	5 932 296
W tym: (z wierszy 25 – 26)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	27	2 322	2 285	2 208
Kwota świadczeń w złotych	28	2 569 225,00	3 756 268	3 552 414
W tym: (z wierszy 25 – 26)				
POSILEK świadczenie przyznane w ramach programu wieloletniego „POSILEK W SZKOLE I W DOMU”				
Liczba osób	29	2 135	2 143	2 479
Kwota świadczeń w złotych	30	1 841 995,86	2 598 025	3 507 545
W tym: (z wierszy 29 – 30)				
DLA DZIECI				
Liczba osób	31	1 865	1 900	2 124
Kwota świadczeń w złotych	32	1 398 716	2 224 241	1 965 199
SCHRONIENIE - OGÓLEM				
Liczba osób	33	604	350	350
Kwota świadczeń w złotych	34	4 803 070	5 070 457	5 070 457
UBRANIE				
Liczba osób	35	0	0	0
Kwota świadczeń w złotych	36	0	0	0
SPRAWIENIE POGRZEBU				
Liczba rodzin	37	137	135	135

Kwota świadczeń w złotych	38	371 642	402 217	402 217
ODPŁATNOŚĆ GMINY ZA POBYT W DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	39	574	590	590
Kwota świadczeń w złotych	40	18 584 568	20 002 276	20 002 276
WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA				
Liczba rodzin objęta pracą asystenta rodziny	41	271	277	200
Liczba rodzin wspierających	42	0	0	0
Liczba asystentów rodziny	43	21	19	15
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	44	278 140,63	320 455	292 000

3.2. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia POWIAT – ZADANIA MOPS.

W 2022 roku w 296 rodzinach zastępczych umieszczonych było 421 dzieci. Na terenie powiatu 51 pełnoletnich wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej oraz instytucjonalnej pieczy zastępczej zdecydowało o opuszczeniu rodziny i zostało objętych indywidualnym programem usamodzielnienia.

W powiecie funkcjonowało 21 koordynatorów pieczy zastępczej oraz 3 rodziny pomocowe.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, usamodzielnienia, pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki, zagospodarowanie, rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, pomocy na likwidację barier architektonicznych i technicznych w komunikowaniu się, turnusy rehabilitacyjne, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny, programu Aktywny samorząd, dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0	1	2	3
INDYWIDUALNE PROGRAMY POMOCY			
PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC W RODZINIE			
Liczba osób korzystających z usług	1	21	20

USAMODZIELNIENIE				
PEŁNOLETNIE OSOBY OPUSZCZAJĄCE INSTYTUCJE O KTÓRYCH MOWA W ART. 88 UST. 1 USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba osób	2	6	4	7
Kwota świadczeń w złotych	3	27 599,09	15 213	36 924
W TYM: (od poz. 4 do poz. 9)				
POMOC PIENIĘŻNA NA USAMODZIELNIENIE				
Liczba osób	4	0	0	2
Kwota świadczeń w złotych	5	0	0	11 022
POMOC PIENIĘŻNA NA KONTYNUOWANIE NAUKI				
Liczba osób	6	4	4	3
Kwota świadczeń w złotych	7	17 171,62	9 702	14 880
POMOC PIENIĘŻNA NA ZAGOSPODAROWANIE				
Liczba osób	8	2	1	2
Kwota świadczeń w złotych	9	10 427,47	5 511	11 022
REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Ogólna kwota dofinansowania (PFRON, środki własne powiatu)	10	9 237 481,56	11 274 897	11 300 000
POMOC NA LIKWIDACJĘ BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ				
Liczba osób, które uzyskały dofinansowanie	11	116	107	110
Wartość dofinansowania w złotych	12	718 208,30	668 520	750 000
TURNUSY REHABILITACYJNE				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	13	775	849	850
Wartość dofinansowania w złotych	14	1 037 288,00	1 278 147	1 300 000
ZAOPATRZENIE W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE, ŚRODKI POMOCNICZE I SPRZĘT REHABILITACYJNY				
Liczba osób, które uzyskały pomoc	15	492	477	500

Wartość dofinansowania w złotych	16	1 079 910,65	1 047 320	1 100 000
PROGRAM "AKTYWNY SAMORZĄD"				
Liczba świadczeń	17	194	200	200
Wartość dofinansowania w złotych	18	926 214,06	1 164 284	1 250 000
Liczba osób z niepełnosprawnościami korzystających z form wsparcia pomocy społecznej ogółem	19	1 980	1 885	1 885
DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI				
Liczba dofinansowanych imprez	20	35	160	104
Liczba niepełnosprawnych uczestników	21	1 220	6 673	6 250
Wartość dofinansowania ogółem w złotych	22	33 727,34	45 633	102 420
DOFINANSOWANIE USŁUG TŁUMACZA JĘZYKA MIGOWEGO LUB TŁUMACZA – PRZEWODNIKA				
Wartość dofinansowania w złotych	23	1 000,00	1 500	2 500

4. Inne rodzaje pomocy i świadczeń.

Liczba pobierających w roku oceny świadczenie wychowawcze wyniosła 27 335 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 1 409 rodzin (co stanowi spadek o 5% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie świadczenia wychowawczego wyniosła 102 309 542,56zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 145 417 360,98zł. Liczba pobierających w roku oceny zasiłek rodzinny wyniosła 2 458 rodzin. W stosunku do roku poprzedniego liczba ta zmalała o 87 rodzin (co stanowi spadek o 3,5% w stosunku do roku poprzedniego). Całkowita kwota przyznanego świadczenia w formie zasiłku rodzinnego wyniosła 8 876 584,32zł i w porównaniu z rokiem poprzednim zmalała o 1 904 605,65zł.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: dodatków mieszkaniowych i energetycznych.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0		1	2	3
DODATKI MIESZKANIOWE				
Liczba gospodarstw domowych	1	3 788	3 740	4 462
Kwota świadczeń w złotych	2	9 674 517	11 447 659	12 200 000

DODATKI ENERGETYCZNE				
Liczba gospodarstw domowych	3	2 302	1 656	2 302
Kwota świadczeń w złotych	4	303 833	84 402	0

5. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc instytucjonalna, świadczona przez placówki pomocy społecznej. W gminie Katowice prowadzą działalność następujące instytucje pomocy społecznej, finansowane z budżetu gminy: Środowiskowe Domy Samopomocy, Dzielne Domy Pomocy Społecznej, Dzielne Domy Pomocy Społecznej dla niskofunkcjonujących osób niepełnosprawnych oraz osób z autyzmem, Schroniska dla Osób Bezdomnych, Domy Pomocy Społecznej, Mieszkania Chronione, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Jednostki Specjalistycznego Poradnictwa, Placówki Wsparcia Dziennego, Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze, Rodzinny Dom Pomocy.

Poniżej prezentujemy w formie tabelarycznej szczegółowe dane dotyczące: zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0		1	2	3
OŚRODKI WSPARCIA – OGÓLEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	769	744	719
Liczba osób korzystających	2	940	930	905
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	3	12	6	6
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	0	3	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	130	126	128
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	6	9 761 665,13	10 091 992	10 679 740
W TYM (wiersze 7-27):				
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	7	113	113	113
Liczba osób korzystających	8	116	133	133
Liczba osób umieszczonych	9	11	27	27

Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	10	12	4	4
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	26	26	26
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	12	2 245 049,67	2 839 402	2 651 592
DZIENNE DOMY POMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	13	397	372	347
Liczba osób korzystających	14	451	412	387
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	15	0	2	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	16	50	45	x
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	17	3 683 545,60	3 750 000	3 637 655
KLUBY SAMOPOMOCY				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	18	0	0	0
Liczba osób korzystających	19	0	0	0
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	20	0	0	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	0	0	0
SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH i SCHRONISKA DLA OSÓB BEZDOMNYCH Z USŁUGAMI OPIEKUŃCZYMI				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	259	259	259
Liczba osób korzystających	24	373	385	385
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	25	21	23	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	26	54	55	57

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	27	3 833 069,86	3 502 589	4 390 493
OGRZEWAŁNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	28	0	0	0
Liczba osób korzystających	29	0	0	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	30	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	31	0	0	0
NOCLEGOWNIE				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	32	120	120	120
Liczba osób korzystających	33	343	295	295
Liczba osób skierowanych w wyniku eksmisji	34	15	23	x
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	35	18	17	17
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	36	1 120 800,00	1 144 500	1 157 170

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0		1	2	3
DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	1	283	282	283
Liczba osób korzystających	2	368	369	364
Liczba osób umieszczonych	3	113	92	x
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	4	103	105	x
Liczba decyzji odmownych (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	5	0	4	x

Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	6	220	214	215
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	7	20 476 838,35	20 808 324	23 477 194
MIESZKANIA CHRONIONE OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	8	20	20	20
Liczba osób korzystających	9	24	25	25
Liczba osób umieszczonych	10	8	6	3
Liczba osób oczekujących (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	11	5	8	8
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	12	13	13	13
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	13	1 075 131,49	1 128 783	1 147 051
OSRODKI INTERWENCJI KRYZYSOWEJ OGÓŁEM				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	14	8	0	0
Liczba osób korzystających	15	845	879	879
PLACÓWKI SPECJALISTYCZNEGO PORADNICTWA				
Liczba osób korzystających	16	10 716	11 513	10 271
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	17	88	107	84
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	18	2 153 571,43	2 014 715	2 134 743
PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	19	716	716	716
Liczba osób korzystających	20	1 248	1 296	1 296
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	21	133	131	133
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	22	6 244 269,17	6 895 680	6 988 964
PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE OGÓŁEM				

Liczba miejsc w placówkach ogółem	23	192	190	190
Liczba osób korzystających	24	237	241	250
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	25	177	173	162
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	26	12 642 350,17	13 957 501	16 689 407
W tym: PLACÓWKI TYPU RODZINNEGO				
Liczba miejsc w placówkach ogółem	27	0	0	0
Liczba osób korzystających	28	0	0	0
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	29	0	0	0
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	30	0	0	0
CENTRUM INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	31	46	53	65
KLUB INTEGRACJI SPOŁECZNEJ				
Liczba uczestników zajęć	32	0	0	0
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	33	230	230	230
Kadra placówek – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	34	82	86	86
Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek (w złotych)	35	6 010 501,94	6 611 449	7 077 866
ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ				
Liczba uczestników zajęć	36	39	39	39

INNE INSTYTUCJE POMOCY I WSPARCIA				
Rodzaj instytucji	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
Spółdzielnie socjalne dla których JST jest założycielem lub członkiem	Liczba spółdzielni socjalnych	0	0	0
	Liczba osób korzystających / uczestników	0	0	0

	Kadra spółdzielni socjalnych – liczba osób zatrudnionych ogółem (wg stanu na 31 grudnia danego roku)	0	0	0
Liczba organizacji pozarządowych w obszarze włączenia społecznego działających na terenie JST		317	99	100
Rodzinny Dom pomocy	Liczba placówek	1	1	1
	Liczba osób korzystających / uczestników	7	10	8
Dzienne Domy Pomocy społecznej dla niskofunkcjonujących osób niepełnosprawnych oraz osób z autyzmem	Liczba placówek	2	2	2
	Liczba osób korzystających / uczestników	21	20	20

6. Kadra jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

W roku oceny, kadra ośrodka pomocy społecznej liczyła 530 osób w tym: kadra kierownicza 46 osób, pracownicy socjalni 135 osoby, pozostali pracownicy 395 osób. Spośród zatrudnionych w ośrodku pomocy społecznej pracowników 399 posiada wykształcenie wyższe, 115 wykształcenie średnie. Specjalizację I i II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego posiada 8 pracowników socjalnych. Wśród pracowników 28 osób posiada specjalizację z organizacji pomocy społecznej.

6.1. Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej.

Zatrudnienie pomocnicze w jednostce organizacyjnej pomocy społecznej w roku oceny kształtowało się na następującym poziomie: liczba wolontariuszy wyniosła 62 osoby. W ramach zatrudnienia subsydiowanego (roboty publiczne, prace interwencyjne i inne) pracowało 9 osób, staże odbywało 7 osób.

6.2. Zespoły pracy socjalnej i integracji społecznej w jednostce pomocy społecznej.

W 2022 roku w jednostce pomocy społecznej funkcjonowało 0 Zespołów pracy socjalnej i integracji społecznej, które liczyły 0 osób w tym 0 pracowników socjalnych oraz 0 specjalistów, o których mowa w artykule 110 ustęp 3 ustawy o pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach wdrożył rozwiązania nakierowane na rozdzielenie pracy socjalnej od świadczeń. Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną są podzieleni na specjalizacje do spraw rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi oraz do spraw osób starszych i niepełnosprawnych. Ośrodek wyodrębnił w strukturze organizacyjnej komórkę odpowiedzialną za realizację zadań z zakresu asysty rodzinnej. Ośrodek oferuje mieszkańcom Katowic wysoko specjalistyczne wsparcie w ramach usług asystenckich, poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji. Wspiera również osoby potrzebujące poprzez wprowadzenie na dużą skalę pracy w oparciu o formułę

zespołów ds. pracy z osobą/rodziną zapewniających efektywną współpracę międzysektorową. Ponadto podkreślić należy że pracownicy socjalni nie realizują części zadań technicznych związanych między innymi z wprowadzeniem danych do systemu teleinformatycznego z wywiadu środowiskowego czy też związanych z procesem wydawanych decyzji administracyjnych – w Ośrodku wyodrębniono osobny dział odpowiedzialny za realizację ww. działań.

7. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego.

W gminie Katowice środki finansowe wydatkowane na zadania z zakresu polityki społecznej wyniosły w 2022 roku 459 291 110,43 zł Poziom wydatków w stosunku do roku poprzedniego zmalał o 47 856 172,47 zł (co stanowi 9,44%). W dziale 855 – Rodzina wydatkowano 237 895 110,85 zł co stanowi 51,8% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 852 - Pomoc społeczna wydatkowano 160 537 446,62 zł co stanowi 34,95% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wydatkowano 49 387 555,74 zł co stanowi 10,75% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej.

W dziale 851 - Ochrona zdrowia wydatkowano 10 352 593,29 zł co stanowi 2,25% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. W dziale 854 - Edukacja i opieka wychowawcza wydatkowano 1 118 403,93 zł co stanowi 0,24% ogólnych wydatków w zakresie polityki społecznej. Najwięcej środków wydano na następujące pozycje budżetowe: 85501 – Świadczenie wychowawcze, 85502 -Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, 85395 - Pozostała działalność, 85202 – Domy pomocy społecznej.

WYSZCZEGÓLNIENIE		Rok 2021	Rok oceny 2022	Prognoza 2023
0		1	2	3
OGÓŁEM				
OGÓŁEM (działy)	1	507 147 282,90	459 291 110,43	326 672 503,00
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2	424 589 206,99	360 410 494,52	222 776 848,00
851 - OCHRONA ZDROWIA				
85153 – Przeciwdziałanie narkomanii	3	2 932 281,53	3 954 959,79	4 298 731,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	4	955 366,98	1 046 194,53	1 259 820,00
85154 – Przeciwdziałanie alkoholizmowi	5	5 521 438,80	6 397 633,50	6 685 467,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	6	1 701 065,67	1 977 695,91	2 490 097,00
852 – POMOC SPOŁECZNA				
85202 – Domy pomocy społecznej	7	33 507 003,49	36 981 423,11	40 147 282,00

w tym: w budżecie OPS / PCPR	8	18 616 246,79	20 069 440,84	21 426 720,00
85203 – Ośrodki Wsparcia	9	11 854 859,37	12 739 435,12	13 650 747,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	10	4 218 396,84	4 416 339,46	5 555 055,00
85205 – Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	11	372 085,76	393 875,57	565 981,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	12	372 085,76	393 875,57	565 981,00
85213 – Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	13	445 227,40	454 961,31	511 493,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	14	445 227,40	454 961,31	511 493,00
85214 – Zasilki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	15	5 323 035,43	4 716 113,35	5 864 771,00
w tym: w budżecie OPS	16	5 301 694,50	4 689 955,40	5 833 771,00
85215 – Dodatki mieszkaniowe	17	10 013 962,86	11 533 801,45	12 200 200,00
w tym: w budżecie OPS	18	10 013 962,86	11 533 749,06	12 200 000,00
85216- Zasilki stałe	19	4 927 070,04	5 092 035,05	5 256 841,00
w tym: w budżecie OPS	20	4 855 366,75	5 040 672,79	5 186 841,00
85218 – Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	21	153 847,61	139 999,93	0
w tym: w budżecie PCPR	22	0	0	0
85219 – Ośrodki Pomocy Społecznej	23	23 068 511,60	24 069 350,03	27 678 144,00
w tym: w budżecie OPS	24	21 049 767,38	23 304 160,37	27 678 144,00
85220- Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	25	2 209 310,88	2 288 951,89	2 650 696,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	26	2 209 310,88	2 288 951,89	2 650 696,00
85228 – Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	27	9 604 606,88	10 409 527,46	11 512 314,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	28	9 604 606,88	10 409 527,46	11 512 314,00

85230 - Pomoc w zakresie dożywiania	29	4 086 722,40	5 294 712,50	5 750 227,00
w tym: w budżecie OPS	30	3 826 977,40	5 021 980,50	5 472 621,00
85231 - Pomoc dla cudzoziemców	31	73 159,60	31 807 010,33	11 094 500,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	32	13 209,60	30 286 710,72	11 014 500,00
W tym (z wiersza 31): Wydatki na pomoc dla cudzoziemców w celu integracji ze środowiskiem (cudzoziemcy, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą)	33	brak danych	brak danych	brak danych
w tym: w budżecie OPS / PCPR	34	brak danych	brak danych	brak danych
85232 – Centra Integracji Społecznej	35	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	36	0	0	0
85278 – Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	37	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	38	0	0	0
85295 – Pozostała działalność	39	4 138 522,58	14 616 249,52	10 122 768,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	40	3 639 144,27	14 157 624,24	9 517 605,00
853 – POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ				
85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	41	2 295 723,61	2 529 715,48	2 446 384,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	42	0	0	0
85321 – Zespoły orzekania o niepełnosprawności	43	1 063 118,96	1 144 938,62	1 261 593,00
w tym: w budżecie dyspozycji OPS / PCPR	44	1 063 118,96	1 144 938,62	1 261 593,00
85324 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	45	196 621,22	227 849,34	217 690,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	46	196 621,22	227 849,34	217 690,00
85395 – Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	47	8 433 078,97	45 485 052,30	19 005 884,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	48	6 276 236,85	39 592 338,26	10 903 441,00
854 – EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA				

85415 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	49	838 159,07	791 154,93	1 812 880,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	50	0	0	0
85416 - Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	51	622 341,00	327 249,00	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	52	0	0	0
855 – RODZINA				
85501 – Świadczenie wychowawcze	53	249 974 305,83	102 759 343,85	135 000,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	54	249 825 224,73	102 646 910,29	0
85502 – Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	55	65 536 279,81	66 705 488,59	71 966 095,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	56	65 093 413,90	66 304 054,79	71 466 095,00
85504 – Wspieranie rodziny	57	2 720 296,82	1 891 906,93	2 303 132,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	58	1 716 459,52	1 886 586,33	2 298 632,00
85505 – Tworzenie i funkcjonowanie żłobków*	59	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	60	0	0	0
85506 – Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych*	61	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	62	0	0	0
85507 – Dzienni opiekunowie*	63	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	64	0	0	0
85508 – Rodziny zastępcze	65	10 791 894,39	10 102 166,01	10 504 901,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	66	10 786 377,04	10 097 118,98	10 498 901,00
85510 – Działalność	67	16 826	15 447	17 496 743,00

placówek opiekuńczo-wychowawczych		182,61	624,27	
w tym: w budżecie OPS / PCPR	68	2 054 043,62	1 144 786,31	807 336,00
85513 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	69	755 281,19	840 140,00	706 717,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	70	755 281,19	840 140,00	706 717,00
85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem	71	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	72	0	0	0
85516 – System opieki nad dziećmi w wieku do lat 3	73	28 862 353,19	37 533 752,74	37 382 814,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	74	0	0	0
85578 – Usuwanie skutków kłesk żywiolowych	75	0	0	0
w tym: w budżecie OPS / PCPR	76	0	0	0
85595 – Pozostała działalność	77	x	2 614 688,46	3 442 508,00
w tym: w budżecie OPS / PCPR	78	x	1 433 931,55	1 740 785,00

*rozdziały: 85505, 85506, 85507 nie obowiązują od 01.01.2021 r.

8. Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej.

Aktywność projektowo-konkursowa jednostki organizacyjnej pomocy społecznej polega na realizacji projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, udziale w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej oraz na realizacji programów osłonowych. W roku oceny gmina Katowice realizowała 13 projektów z EFS, na łączną kwotę 6 941 563,48zł, które objęły 1489 osób, oraz uczestniczyła w 3 konkursach ogłaszanych przez MRiPS na łączną kwotę 2 061 353,98zł, które objęły 1101 osób, oraz w realizacji 1 programu osłonowego na łączną kwotę 25 654,68zł, który objął 42 osoby.

9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi – zadania zlecone w obszarach pomocy i wsparcia.

W gminie Katowice zlecono 93 organizacjom pozarządowym w trybie wynikającym z ustawy o działalności pożytku publicznego realizację zadań w oparciu o 179 umów na kwotę 22 432 327,37zł. W trybie zamówień publicznych zlecono 7 organizacjom pozarządowym, którym przekazano dotacje w kwocie 323 254,34zł. Nie zlecono organizacjom pozarządowym wykonywania usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych. Prowadzenie placówek pomocy społecznej zlecono 41 organizacjom pozarządowym na kwotę 19 380 616,27zł.

10. Wnioski końcowe.

Ocena zasobów pomocy społecznej dla gminy Katowice za 2022 rok została przygotowana na podstawie danych zebranych przez Ośrodek Pomocy Społecznej za pośrednictwem systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej MRiPS. Dane z Oceny umożliwiają analizowanie i monitorowanie występowania problemów społecznych oraz planowanie działań aktywizujących jednostki samorządu terytorialnego w obszarze usług społecznych. Zawarte w niej informacje są materiałem poglądowym mającym ułatwić władzom gminy podejmowanie decyzji związanych z planowaniem budżetu w zakresie polityki społecznej w kolejnym roku i stały się podstawą do sformułowania poniższych wniosków i rekomendacji.

Kolejny rok z rzędu znacząco na sytuację miasta Katowice w 2022 r. rzutowała pandemia COVID 19 – wpłynęła m.in. na modyfikację form wsparcia (modyfikacja realizowanych i wdrożenie nowych rozwiązań), sposobów komunikowania się i organizacji pracy czy położenie niezmiernie dużego akcentu na kwestie bezpieczeństwa w trakcie świadczenia usług. Jeszcze większy wpływ na działalność Ośrodka miała w 2022 r. rosyjska agresja na Ukrainie. Konflikt zbrojny skutkowałam napływem bezprecedensowej liczby uchodźców wojennych (zarówno osób dorosłych jak i dzieci, często po traumatycznych przeżyciach, niejednokrotnie wymagających pomocy o charakterze interwencyjnym), którzy kierowali się do Katowic jako miasta tranzytowego jak i (w wielu przypadkach) miejsca docelowego pobytu. Dramat ogromnej liczby uchodźców przed skutkami wojny Ukraińców wiązał się z koniecznością wdrożenia rozwiązań, procedur pozwalających pomagać potrzebującym w sposób profesjonalny, zorganizowany, stanowiący odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby. Działania Ośrodka wpisywały się w założenia przyjęte przez miasto Katowice wykorzystania w pełni potencjału i zasobów dostępnych na terenie miasta (zarówno instytucji, organizacji, firm jak i mieszkańców miasta), sprawnego koordynowania przepływu informacji i dopasowywania wsparcia (zwłaszcza materialnego, zapewnienia miejsc zakwaterowania indywidualnego oraz zbiorowego i stworzenie dopasowanej do potrzeb uchodźców bazy lokalowej, pomocy w postaci sprzętu/wyposażenia, szerokiego katalogu usług, różnorodnych form poradnictwa i wsparcia często o charakterze interwencyjnym). Arkusz Oceny Zasobów Pomocy Społecznej odnoszący się do danych za 2022 r. nie pozwala na odzwierciedlenie skali zaangażowania miasta Katowice we wspieranie uchodźców, co widać wyraźnie przyglądając się infrastrukturze społecznej, poszerzeniu o grupę uchodźców populacji osób/rodzin korzystających z pomocy i wsparcia, wydatkom na świadczeniach pomocy społecznej, wykorzystaniu zasobów instytucjonalnych pomocy i wsparcia, kadrze pomocy społecznej, zaangażowanych środkach finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego czy aktywności miasta Katowice w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na realizację zadań (w tym np. wparciu o fundusze

Organizacji Narodów Zjednoczonych na rzecz dzieci – UNICEF). Kolejnym dużym wyzwaniem dla Ośrodka w 2022 r. było realizowanie nowych zadań wynikających z uchwalonych w 2022 r. ustaw o dodatku węglowym, dodatku dla gospodarstw domowych i dodatku osłonowym. Szczególnie w przypadku dodatku węglowego i dodatku dla gospodarstw domowych wskazany przez ustawodawcę krótki okres przyjmowania wniosków i wydawania decyzji oraz duża liczba wnioskodawców w Katowicach (mieszkańcy złożyli niemal 14 tys. wniosków) rodził szereg trudności i wymagał wdrożenia niestandardowych działań. Również i w przypadku tego ogromnego zadania spoczywającego na barkach służb pomocy społecznej arkusz OZPS kolejny raz nie pozwala odzwierciedlić skali zaangażowania służb społecznych w jego realizację. Tym samym widoczny jest coraz większy rozdźwięk między realnymi wyzwaniami spoczywającymi na samorządach, a w szczególności służbach pomocy społecznej a – narzuconym, niedopasowanym do faktycznej sytuacji, obciążen finansowych i organizacyjnych spoczywających na służbach pomocy społecznej - zakresem danych pozyskiwanym w ramach arkusza OZPS.

Dane z przeprowadzonej analizy zasobów pomocy społecznej z uwzględnieniem 2022 roku wskazują, iż najczęstszą przyczyną korzystania z pomocy MOPS jest długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Stale na wysokim poziomie utrzymuje się zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze oraz miejsca w Domu Pomocy Społecznej. W związku ze wzrastającą liczbą osób w wieku senioralnym wzrastają również związane z tym wydatki.

W związku z powyższym rekomendujemy:

1. Dopasowywanie oferty wsparcia (zarówno w aspekcie merytorycznym jak i organizacyjno - technicznym) do faktycznych, zidentyfikowanych wyzwań w tym uwzględniając np. kwestie wspierania migrantów, realizacji osłonowych programów rządowych.
2. Kontynuację działań mających na celu rozwój usług świadczonych przez asystentów rodziny (w tym również zgodnie z założeniami ustawy Za życiem ukierunkowanej m.in. na wspieranie rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym), koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – realizacja zadań zgodnie z założeniami: Gminnego programu wspierania rodziny na lata 2021-2023 oraz Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2021-2023 w tym również dalsze wspieranie rodzin wielodzietnych i wielopokoleniowych w ramach programów miejskich. Celowe jest kontynuowanie działań mających na celu podniesienie efektywności systemu wsparcia dziecka i rodziny w mieście Katowice poprzez zapewnienie możliwości stabilnego, trwałego rozwoju dzieci przy wykorzystaniu rodzinnego środowiska wychowawczego. Koniecznością jest interdyscyplinarne, wielosektorowe prowadzenie kluczowych działań w oparciu o istniejący i stale rozbudowywany system wsparcia, w celu weryfikowania i aktualizowania przyczyn problemów i trudności, jakich doświadczają katowickie rodziny oraz minimalizacji ich negatywnych skutków wynikających z niepełnosprawności członków rodziny, uzależnienia, bezradności opiekuńczo-wychowawczej.
3. Rozwój wyspecjalizowanych usług skierowanych do różnych grup odbiorców usług społecznych m.in. takich jak poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne), psychoterapia osób dorosłych i par, interwencja kryzysowa w związku ze stałym wzrostem zapotrzebowania na ten rodzaj usług.
4. Dalsze wspieranie rozwoju bazy instytucjonalnej i usługowej dla osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością, podnoszenie standardów wsparcia oraz wyspecjalizowanych form pomocy świadczonej na ich rzecz m.in. przez asystentów osoby bezdomnej, streetworkerów oraz przy wykorzystaniu szerokiej palety funkcjonujących na terenie miasta wyspecjalizowanych placówek.
5. W związku ze wzrastającą liczbą osób w wieku senioralnym wskazane jest dalsze prowadzenie aktywnej polityki senioralnej polegającej na wzbogaceniu i rozszerzeniu oferty wsparcia dla seniorów, w tym we współpracy z organizacjami i instytucjami partnerskimi. Istotna jest kontynuacja działań ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb tej grupy, umożliwiających pozostanie im w środowisku zamieszkania. W sytuacji gdy osoba, jej otoczenie, rodzina nie są w stanie zabezpieczyć jej potrzeb we własnym zakresie konieczne jest udzielenie pomocy instytucjonalnej w formie wsparcia dziennego (także przy wykorzystaniu sieci zlokalizowanych w dzielnicach miasta Popołudniowych Klubów Społecznościowych), które powinno być wykorzystane przed udzieleniem wsparcia w formach całodobowych. Zadanie realizowane będzie zgodnie z założeniami miejskiego programu Katowicki Senior w Mieście na lata 2022 - 2027. Wzmocnienie katalogu form wsparcia skierowanych do osób w wieku senioralnym w szczególności trudnej sytuacji życiowej w formie m.in. usługi robienia zakupów dla osób niesamodzielnych, przygotowania paczek wraz z dowozem, organizacji spotkań wigilijnych dla seniorów, przygotowywania paczek świątecznych dla seniorów w wieku 65 lat, organizacji „Dnia ubogich” czy realizacji programu „Wspieraj Seniora”.

6. W związku z rosnącymi potrzebami osób uwięzionych w przemoc domową wskazane jest konsekwentne realizowanie założeń Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025, w tym w szczególności bazując na efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami oraz interdyscyplinarnej formule pracy w tym obszarze, co zwiększa skuteczność/spójność/szybkość działań i przekłada się na wzrost świadomości społecznej zarówno przedstawicieli służb i instytucji, jak i osób potrzebujących pomocy.

7. Utrzymanie dotychczasowych kierunków i form oddziaływań realizowanych zgodnie z założeniami Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023.

8. Kontynuację działań ukierunkowanych na wsparcie osób niepełnosprawnych, w tym poprzez rozwijanie nowatorskich form wsparcia, adresowanych do mieszkańców Katowic z niepełnosprawnościami, o szczególnych potrzebach (w tym niskofunkcjonujących czy też osób z autyzmem) oraz wsparcia w formie usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, opieki wytchnieniowej, usług opiekuńczych. Planowane działania wpisują się w kierunek działań wskazanych w ustawie Za życiem. Zwraça uwagę perspektywa kontynuowania absorpcji środków w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (pozwala na rozbudowę wsparcia m.in. w ramach pobytu dziennego, całodobowego czy poradnictwa specjalistycznego), Programu Rządowego „Opieka Wytchnieniowa” (rozbudowa wsparcia dla opiekunów osób zależnych), Funduszu Przeciwdziałania COVID-19 (pomoc w formie dodatku osłonowego w regulowaniu opłat mieszkaniowych).

9. Dalszy rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi w oparciu o Wieloletni program współpracy miasta Katowice z organizacjami pozarządowymi na lata 2021 - 2025. Aktywność katowickich organizacji pozarządowych jest widoczna w wielu sferach pożytku publicznego, a realizacja zleconych im zadań wpływa zarówno na poprawę warunków życia mieszkańców Katowic, jak i na rozwój naszego miasta. Z roku na rok rosną wydatki i zwiększa się liczba zadań publicznych zleconych organizacjom.

10. Wiele dziedzin życia społecznego w gminie Katowice funkcjonuje sprawnie dzięki aktywności obywatelskiej, pracy społecznej członków organizacji i wolontariuszy. Ważnym ośrodkiem wsparcia instytucjonalnego i merytorycznego dla innych organizacji pozarządowych - nowopowstałych i istniejących - jest Katowickie Centrum Organizacji Pozarządowych uruchomione w 2016 roku w dwóch lokalizacjach przy ul. Młyńskiej 5 i ul. Kopernika 14 w Katowicach. COP to ważny ośrodek wsparcia podmiotów III sektora, które przy realizacji zadań publicznych muszą zapewnić profesjonalną kadrę i sprawną realizację usług na rzecz mieszkańców Katowic, zwłaszcza, że wiele zleconych im działań to zadania obligatoryjne z obszaru polityki społecznej. Dotychczasowa działalność Centrum jest wysoko oceniana przez inne organizacje i aktywnych mieszkańców naszego miasta korzystających z usług oferowanych przez COP lub dostępnej tam przestrzeni wraz z wyposażeniem. Zaangażowanie miasta Katowice w proces wspierania integracji uchodźców ma charakter wielowymiarowy i długofalowy, oznacza uruchomienie m.in. HUBu SPILNO (placówka wspierająca proces integracji uchodźców) oraz innych zlokalizowanych w dzielnicach miasta miejsc wsparcia uchodźców, a zarazem wzmacniających potencjał społeczności lokalnych, wdrażanie rozwiązań techniczno – organizacyjnych pozwalających zapewnić uchodźcom usługi o jak najwyższym standardzie (dzięki inwestycjom w rozwiązania teleinformatyczne, infrastrukturę, zatrudnianie dodatkowej wyspecjalizowanej kadry w pracy z dziećmi i osobami dorosłymi oraz dodatkowe szkolenia dla kadr pracujących z uchodźcami czy realizację szeregu różnorodnych działań o charakterze informacyjno – promocyjnym – integracyjnym np. imprezy masowe, spotkania informacyjne).

11. Rozbudowanie systemu wsparcia środowiskowego we współpracy z przedstawicielami społeczności lokalnych, organizacjami i instytucjami, w oparciu o zdiagnozowane potrzeby i zasoby poszczególnych społeczności lokalnych w celu wzmocnienia procesów włączenia społecznego, wzmacniania potencjału społeczności lokalnych. Efektywne wykorzystywanie dostępnych zasobów w otoczeniu m.in. przy wykorzystaniu potencjału utworzonych w Katowicach przez organizacje pozarządowe Centra Integracji Społecznej. Na mapie miasta pojawiają się nowe elementy infrastruktury pomocowej (np. sklepy socjalne czy sklep społeczny) tworzonej przy dużym wsparciu miasta Katowice przez organizacje pozarządowe.

Mając na uwadze fakt, że trudno ocenić ewolucję zapotrzebowania na wsparcie uchodźców (ew. ich ponownego zwiększonego napływu) w związku z trwającym konfliktem zbrojnym na Ukrainie spowodowanym agresją Federacji Rosyjskiej należy uwzględnić również szereg zagrożeń i wyzwań, które wiążą się z tą wyjątkową i szczególnie niepokojącą sytuacją (m.in. potrzebę udzielenia wsparcia ludności migrującej z obszaru objętego konfliktem zbrojnym). Dynamicznie zmieniająca się sytuacja geopolityczna

nie pozwala na obecnym etapie przygotowywania dokumentu sformułować miarodajnych i wiarygodnych rekomendacji. Podkreślić należy jednak, że skala wyzwań związanych z kryzysem humanitarnym (zawsze towarzyszącym konfliktom zbrojnym) może determinować konieczność podejmowania szeroko zakrojonych i wielowymiarowych działań – mających zwykle priorytetowe znaczenie i zapewne długofalowe skutki.